

Sygn. akt V CSK 207/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Iwona Koper (sprawozdawca)

SSN Barbara Myszka

w sprawie z powództwa L. " GmbH
w B., Niemcy
przeciwko P.C.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 24 stycznia 2017 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 30 listopada 2015 r., sygn. akt XIX Ga .../15,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania wraz z
rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w D. wyrokiem z dnia 26 stycznia 2014 uwzględnił powództwo L. GmbH (Niemcy) przeciwko pozwanemu P. C. o zapłatę kwoty 13 581, 36 EU z ustawowymi odsetkami od dnia 22 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty.

Ustalił, że strony łączyła umowa o współpracy, w ramach której pozwany wykonywał usługi przewozu towarów na obszarze Europy. Przy wykonywaniu przewozów na zlecenie powoda pozwany używał udostępnionej przez powoda karty paliwowej firmy U., służącej finansowaniu zakupów paliwa, opłat drogowych i usług. Karta była ściśle związana z określonym pojazdem pozwanego, którego numer rejestracyjny był naniesionym na kartę i podlegała zwrotowi na rzecz powoda po zakończeniu przez strony współpracy. Wszystkie transakcje z użyciem karty były na bieżąco rozliczane z wynagrodzeniem pozwanego. Pozwany zakończył przewozy na zlecenie powoda w dniu 16 maja 2012 r., jednak nie zwrócił powodowi karty paliwowej, którą użytkował po tym dniu w celu dokonywania płatności. Wraz z zakończeniem współpracy stron pozwany złożył kartę paliwową w biurze osoby wykonującej na jego rzecz usługi księgowe. Powód nie otrzymał duplikatu karty od wystawcy. Karta została zablokowana gdy okazało się, że mimo zakończenia współpracy stron nadal pozostaje w użyciu. Powód dokonał rozliczenia z pozwanym według stanu na dzień 6 grudnia 2012 r. kompensując, zgodnie z umową obciążającą powoda koszty użycia karty paliwowej z wynagrodzeniem pozwanego. Należność powoda z tego tytułu przekraczała wynagrodzenie należne pozwanemu o dochodzoną pozwem kwotę.

W ocenie Sądu Rejonowego pozwany finansując zakupy paliwa i innych usług po zakończeniu przewozów wykonywanych na zlecenie powoda i na potrzeby z nimi nie związane nienależycie wykonał łączącą strony umowę w zakresie używania karty paliwowej i powinien ponieść z tego tytułu odpowiedzialność na podstawie art. 471 k.c. Nawet gdyby nie korzystał osobiście z karty – jak twierdził - to nie zabezpieczywszy jej przed nieuprawnionym użytkowaniem osób trzecich, jako jej faktyczny posiadacz, ponosi odpowiedzialność wobec powoda na tej samej podstawie prawnej.

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy na skutek apelacji pozwanego zmienił wyrok Sądu Rejonowego przez oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy zaakceptował zakwalifikowanie przez Sąd Rejonowy roszczenia powoda jako odszkodowawczego, co kwestionował powód w odpowiedzi na apelację. Nie podzielił natomiast ustaleń Sądu pierwszej instancji i wniosków z nich wywiedzionych co do faktu i wysokości szkody powoda oraz związku przyczynowego szkody z nienależytym wykonaniem zobowiązania przez pozwanego i jego winy. Stwierdził, że kwestia obciążenia powoda przez wystawcę karty kwotą odzwierciedlającą dokonane nią płatności po dniu 16 maja 2012 r. powinna zostać udowodniona przez powoda jako poszkodowanego, który jednak dowodów na te okoliczności nie przedstawił i nie wnioskował. Nie dał wiary zeznaniom świadka P. Z., na których Sąd Rejonowy oparł ustalenia odnośnie do faktu doznania szkody przez powoda i jej wysokości. Odmienne niż Sąd Rejonowy uznał, że faktury powoda względem pozwanego oraz wezwanie do zapłaty, a także pisemne oświadczenia powoda odnośnie do kompensaty wzajemnych wierzytelności z 6 grudnia 2012 r. nie udowodniły dostatecznie wysokości uszczerbku majątkowego powoda wywołanego według jego twierdzeń, którym przeczył pozwany, wielokrotnym użyciem karty paliwowej przez pozwanego po dniu 16 maja 2012 r.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Okręgowego powód zarzucił naruszenie art. 471 k.c. przez przypisanie jego roszczeniu charakteru odszkodowawczego i ocenę ustalonych w sprawie okoliczności pod tym kątem, jako nieuzasadniających spełnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, przy odrzuceniu - z pominięciem art. 353 i 354 k.c. - konieczności badania, czy roszczenie powoda jest zasadne jako żądanie realizacji przez pozwanego jego zobowiązań z umowy o finansowanie za pomocą karty paliwowej zakupu towarów i usług pozostających w związku z eksploatacją pojazdu.

Wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 353 § 1 k.c. definiuje zobowiązanie jako stosunek prawny polegający na tym, że jedna osoba (wierzyciel) jest uprawniona do żądania spełnienia świadczenia, natomiast druga (dłużnik) jest obowiązana świadczenie spełnić. Świadczeniem jest takie zachowanie dłużnika, które jest zgodne z treścią zobowiązania. Dłużnik ma wykonać zobowiązanie nie tylko zgodnie z jego treścią ale jednocześnie w sposób odpowiadający jego celowi społeczno - gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeśli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje, w sposób odpowiadający tym zwyczajom (art. 354 § 1 k.c.). Pośród wymienionych kryteriów określających powinność dłużnika zasadnicze znaczenie ma treść zobowiązania, którą określa źródło powstania zobowiązania, a więc w przypadku zobowiązań umownych – umowa, w razie potrzeby dookreślana przez przepisy kodeksu cywilnego albo innych ustaw. Przepis art. 353¹ k.c. pozostawia stronom swobodę ułożenia stosunku umownego co do kwestii regulowanych w przepisach dyspozytywnie. Sprecyzowanie praw i obowiązków stron konkretnego stosunku zobowiązaniowego powstałego z czynności prawnej wymaga, w razie wątpliwości co do treści kreujących ten stosunek oświadczeń woli, ich wykładni zgodnie z regułami określonymi w art. 65 k.c.

Na tym tle, mając na uwadze przytoczone motywy zaskarżonego wyroku, nie można odmówić racji powodowi, który w uzasadnieniu podstawy kasacyjnej podnosi, że Sądy orzekające w sprawie, dokonując ustalenia powinności dłużnych pozwanego zaniechały rozważenia treści jego zobowiązań wynikających z dodatkowej, towarzyszącej umowie o współpracy, umowy o finasowanie z użyciem karty paliwowej zakupu towarów i usług związanych z przewozem, z której powód wywodzi swoje roszczenie, w tym ewentualnego zobowiązania do zwrotu powodowi kwot wydatkowanych przez niego w ramach umowy o finasowanie.

W następstwie tego, poza rozważaniami Sądu Apelacyjnego, niedoznającymi w tym względzie ograniczeń z uwagi na sposób sformułowania żądania powoda jak i jego uzasadnienie, znalazła się także kwestia przysługującego mu z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przez pozwanego zobowiązania z umowy o finasowanie, roszczenia o wykonanie

świadczenia przez zapłatę kwot wydatkowanych przy użyciu karty paliwowej, alternatywnego w stosunku do roszczeniem odszkodowawczego.

W tym stanie rzeczy zastosowanie przez Sąd Apelacyjny art. 471 k.c., z jednoczesnym przypisaniem roszczeniu powoda charakteru odszkodowawczego, przedstawia się jako przedwczesne, co uzasadnia sformułowany przez skarżącego zarzut jego naruszenia.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).

aj

kc